

ผลการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการ PLC ร่วมกับการพัฒนาบทเรียน
และการโค้ชแบบพหุวิธี เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

The Effects of a School-Based Supervision Model Using PLC, Lesson Study,
and Multiple Coaching to Develop Teachers' Competence in Active Learning

Received: September 19, 2025

Revised: December 22, 2025

Accepted: January 15, 2026

มูทิตา เอี่ยมทิพย์*

Mutita Eamtip

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาและประเมินคุณภาพรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการพัฒนาบทเรียน และการโค้ชแบบพหุวิธี เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่ส่งเสริมความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน 2) เพื่อศึกษาความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน และ 3) เพื่อศึกษาความสามารถการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูผู้สอน 3 คน ได้มาซึ่งได้มาจากการคัดเลือกแบบอาสาสมัคร ครูพี่เลี้ยง/โค้ช 3 คน ศึกษาพิเศษ 3 คน นักเรียน 3 ห้องเรียน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ ประเด็นสนทนากลุ่ม, แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบ, แบบประเมินความสามารถการออกแบบการจัดการเรียนรู้, แบบประเมินความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก, และแบบประเมินความสามารถการสร้างสรรค์นวัตกรรม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการ 4) การประเมินผล 5) เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ และ 6) ปัจจัยสนับสนุน 2. ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, $SD = 0.40$) 2) สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน ประกอบด้วย พัฒนาการความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 3.49$, $SD = 0.38$), และพัฒนาการความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 3.36$, $SD = 0.34$) 3. ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.73$, $SD = 0.14$) ผลการใช้รูปแบบดังกล่าวทำให้ครูมีพัฒนาการด้านสมรรถนะเชิงรุกเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ: ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ; การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน; การเรียนรู้เชิงรุก; การสร้างสรรค์นวัตกรรม

*ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ, โรงเรียนบ้านช่อง, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

Special Expert Director, Banzong School, Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 2

Abstract

The objectives of this research were: 1) to develop and evaluate the quality of a school-based supervision model that employed the Professional Learning Community (PLC) process in conjunction with Lesson Study and Multiple Methods Coaching in order to enhance teachers' competencies in active learning management. that promoted students' creative innovation ability; 2) to examine teachers' competencies in active learning management; and 3) to investigate students' creative innovation ability. The target group consisted of three teachers selected through Voluntary Selection, three mentor/coach teachers, three supervisors, and students from three classrooms, selected through purposive sampling. The research was conducted during the second semester of the 2024 academic year. The research instruments used for data collection consisted of focus group discussion guidelines, model quality assessment forms, assessment forms for learning management design ability, assessment forms for active learning management ability, and assessment forms for innovation creation ability. The statistical methods employed included mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings revealed that the professional learning community model consisted of six components: 1) principles; 2) objectives; 3) processes 4) evaluation; 5) essential conditions for implementation; and 6) supporting factors. Furthermore, the results of the quality assessment of the model indicated that, overall, it was rated at the highest level ($\bar{x} = 4.54, SD = 0.40$). 2) Abilities in active learning management of teachers consisted of the development of the ability to design learning in the overall level was at the highest level. ($\mu = 3.49, SD = 0.38$), and The overall development of learning management abilities was at the highest level. ($\mu = 3.36, SD = 0.34$) 3) Creative innovation ability of students was at the highest level ($\mu = 2.73, SD = 0.14$). The results of using this model resulted in teachers having significantly improved their proactive competence.

Keywords: Professional Learning Community (PLC); Lesson study; Active learning;
Creative innovation

บทนำ

ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศไปสู่ความเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ต้องมีการวางรากฐานการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาในทุกมิติและทุกช่วงวัย เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ การศึกษาเน้นที่ “การเรียนรู้ของผู้เรียน” ซึ่งจำเป็นต้องมีการปฏิรูปการเรียนรู้ รวมถึงคุณภาพของครู หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดผล องค์กรประกอบเหล่านี้สนับสนุนให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสมรรถนะที่ใช้ได้ในชีวิตจริง (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2561) การพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพในทักษะการคิด วิเคราะห์ และการแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการสร้างสรณ์วัฒนธรรม จำเป็นต้องมีการปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน ครูควรมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้นวัตกรรมในการสอน วัดและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ และใช้วิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยา ยินดีสุข, 2562) การพัฒนาความสามารถในการสร้างสรณ์วัฒนธรรมของผู้เรียนนั้น เป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างสรณ์วัฒนธรรม เพราะความสามารถในการเป็นนวัตกรช่วยฝึกทักษะให้ผู้เรียนได้สร้างสรณ์ความคิดที่หลากหลาย มีกระบวนการวางแผน ช่วยให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจกับปัญหา และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒพล, 2558) การส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกระดับ มีความสามารถในการสร้างนวัตกรจะเป็นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ก้าวทันประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ระบบการศึกษาจำเป็นต้องปรับปรุง พัฒนา เพื่อหาแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียนทุกระดับ กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการค้นหาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาจนสามารถสร้างต้นแบบนวัตกร โดยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องให้ความร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมแก้ปัญหาเพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายในการเปลี่ยนผู้เรียนให้เป็นนวัตกร (ภัทรนันท์ ไวยะสิน, 2562)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนเพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาของครูโรงเรียนบ้านช่อง ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนขาดทักษะในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ การสร้างสรณ์ ผลิตภัณฑ์อุปกรณ์การสอนที่ทันสมัย และเหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้ ด้านบริหารจัดการชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนยังขาดทักษะในการควบคุมชั้นเรียน ทักษะในการสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นความสนใจและส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักและวิธีการวัดและประเมินผล ที่ถูกต้อง การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพต้องอาศัยทักษะและความเข้าใจในหลักการของการวัดและประเมินผล (โรงเรียนบ้านช่อง, 2567) และจากการศึกษารายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) เปรียบเทียบข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนปีการศึกษา 2564 – 2566 มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ด้านความสามารถในการสร้างนวัตกร ผลการประเมิน

ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน เปรียบเทียบปีการศึกษา 2564 – 2566 พบว่า ผลการประเมิน คือ ร้อยละ 78.05 ร้อยละ 78.05 และ ร้อยละ 79.05 ตามลำดับ จากผลการประเมินพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมคงที่ (โรงเรียนบ้านช่อง, 2567)

การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ และพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการให้ข้อมูลย้อนกลับ และนำข้อมูลพัฒนาการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามมาตรฐาน และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความร่วมมือระหว่างบุคลากร ในโรงเรียน การนิเทศภายในสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องให้เข้าสู่มาตรฐานการศึกษา โดยการให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่ได้รับการยอมรับในปัจจุบันว่า “เป็นกระบวนการที่มี จุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครูทั้งหมด” ดังนั้นไม่ว่า จะพิจารณาในแง่ผู้ใดก็ตามผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้กระบวนการนิเทศเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน และพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อผู้เรียนอย่างสูงสุด (แผนพัฒนาการศึกษา, 2564) ในยุคที่เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารก้าวหน้าส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ครูในศตวรรษที่ 21 จึงมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและอำนวยความสะดวก ให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง และเกิดความคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา รวมถึงสร้างสรรค์นวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ได้จริง (อานนท์ ศักดิ์วรวิชัย, 2560) การจัดการเรียนรู้ควรเริ่มต้นจากความต้องการของผู้เรียน โดยใช้ความผิดพลาด เป็นบทเรียนและแรงจูงใจในการสร้างสรรค์ความรู้ และเน้นการเรียนรู้เป็นทีม (ทิศนา ขัมมณี, 2564; วัชรวิภา เล่าเรียนดี และคณะ, 2560) แนวทางนี้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2562 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) และนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 – 2569 ซึ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนยกระดับความรู้ ความสามารถ และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต กล่าวคือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ เป็นแนวทางที่เหมาะสมสำหรับยุคปัจจุบันที่เน้นการสร้างนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ ของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2568)

กระบวนการในการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ที่เน้นการจัดการเรียนรู้ แบบรวมพลัง ส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่ม คือ การดำเนินการพัฒนาครูผู้สอนให้มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวด้วยกระบวนการชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวทางการปฏิบัติที่ดีอย่างต่อเนื่อง (DuFour et al., 2008) ครูได้รับการสนับสนุนทั้งจากผู้บริหาร และเพื่อนครูในกระบวนการโค้ชแบบหลากหลายวิธี ซึ่งช่วยให้ครู เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและพัฒนาทักษะการสอนเชิงรุกได้อย่างเป็นระบบ ครูผู้สอนสามารถออกแบบ การเรียนรู้ที่ปรับให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของนักเรียน (Hargreaves & Fullan, 2012)

จากการศึกษาและวิเคราะห์บริบท สภาพปัจจุบัน และความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูผู้สอน วิเคราะห์ความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน ร่วมกับการศึกษาหลักการและแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในสถานศึกษา ได้แก่ องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศ แนวคิดการนิเทศ เพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบทเรียน แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การสร้างสรรค์ นวัตกรรมของผู้เรียน โรงเรียนบ้านช่องจึงได้พัฒนานวัตกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษาด้วยชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียน ร่วมกับการโค้ชแบบพหุวิธี เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของ ครูผู้สอน ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและประเมินคุณภาพรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการพัฒนาบทเรียน และการโค้ชแบบพหุวิธี เพื่อพัฒนาสมรรถนะการ จัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาที่ส่งเสริมความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม ของนักเรียน
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ที่ส่งเสริมความสามารถ ด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน
3. เพื่อศึกษาความสามารถการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาลักษณะการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการ พัฒนาบทเรียน และการโค้ชแบบพหุวิธี เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน ที่ส่งเสริมความสามารถการสร้างสรรค์นวัตกรรมครั้งนี้ มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การพัฒนาครู (Teacher development) กระบวนการพัฒนาครูเป็นกระบวนการในการพัฒนา บุคลากรให้มีสมรรถนะเป็นไปตามมาตรฐานตำแหน่ง จากการศึกษาแนวคิดกระบวนการพัฒนาครูของ พรพรรณ อุซุภาพ (2561) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2567) สรุปได้ว่า ในกระบวนการพัฒนาครู ควรมีรูปแบบและวิธีการพัฒนาที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของครู เน้นการสร้างเครือข่าย เพื่อการพัฒนา ซึ่งกระบวนการในการพัฒนาสมรรถนะของครูสามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ เช่น การฝึกอบรม การสัมมนา การเรียนรู้ทางไกล การฝึกปฏิบัติในสภาพจริง การร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การนิเทศ การโค้ช การสอนงาน การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดวิชา รวมการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

2. ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) เป็นนวัตกรรมในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเกิดจากการรวมตัว รวมใจ รวมพลัง ร่วมมือกันของครู ผู้บริหาร สถานศึกษา นักการศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน โดยมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการเรียนการสอนของครู ให้ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้บรรยากาศอย่างเป็นกัลยาณมิตร การรวมพลังของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ วิจัย วงศ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2562) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่สำคัญ 3 ประการ คือ การเรียนรู้ร่วมกัน (Learning together) การทำงานแบบร่วมมือร่วมใจ (Work Collaborative) และสำนึกความรับผิดชอบ (Accountable)

3. การพัฒนาบทเรียน (Lesson Study) เป็นนวัตกรรมที่มุ่งเน้นการทำงานร่วมกันของครูผู้สอน โดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยจุดเน้นของการพัฒนาบทเรียน คือ การร่วมพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน นำไปสู่การจัดการเรียนการสอน และการสะท้อนผลจากการปฏิบัติงานของครูผู้สอน เพื่อนำผลสะท้อนไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น Wasyl Cajkler, et al. (2014), Mills College (2022) , นภาพร วรเนตรสุตาทิพย์, (2564) และชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน และคณะ (2564)

4. การโค้ช (Coaching) การใช้กระบวนการโค้ชแบบหลากหลายวิธี เป็นกลยุทธ์สำคัญที่ช่วยให้ครูได้รับคำแนะนำและสนับสนุนที่เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของครูแต่ละบุคคล (Knight, 2007) ซึ่งการโค้ช (Coaching) แบบหลากหลายวิธีผู้วิจัยนำเสนอ ดังนี้

4.1 การโค้ชด้วยระบบพี่เลี้ยง (Mentor coaching) เป็นกระบวนการพัฒนาครูผู้สอนแบบตัวต่อตัวโดยพี่เลี้ยง (Mentor) ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญ จะถ่ายทอดความรู้ให้คำแนะนำ และสนับสนุนการพัฒนาครูผู้สอนรุ่นใหม่ (Mentee) เพื่อยกระดับการจัดการเรียนการสอน (Ganser, 2000) โดยเน้นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการให้กำลังใจเพื่อให้ครูผู้สอนสามารถพัฒนาตนเองและปรับปรุงการสอนได้อย่างต่อเนื่อง (Phillips-Jones, 2004)

4.2 การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer coaching) กระบวนการที่ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ใกล้เคียงกัน ทำหน้าที่เป็นโค้ชให้คำปรึกษาและสนับสนุนกันและกันในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน เน้นการสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน กระตุ้นให้ครูผู้สอนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงส่งเสริมการสร้างชุมชนการเรียนรู้ในโรงเรียน กระบวนการนี้ยังช่วยส่งเสริมให้เกิดการสร้างชุมชนการเรียนรู้ในโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่อง (Vangrieken et al., 2017)

4.3 การโค้ชโดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert coach) เป็นกระบวนการให้คำปรึกษาและแนวทางจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ที่มีความสามารถด้านการเรียนการสอน การพัฒนานวัตกรรมการศึกษา หรือด้านอื่น ๆ ที่ตรงตามความต้องการของครูผู้สอน กระบวนการนี้ส่งเสริมความสามารถเฉพาะด้าน เพื่อช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพของตนเองได้ (Knight, 2007) การโค้ชในลักษณะนี้มักจะเน้นผลลัพธ์

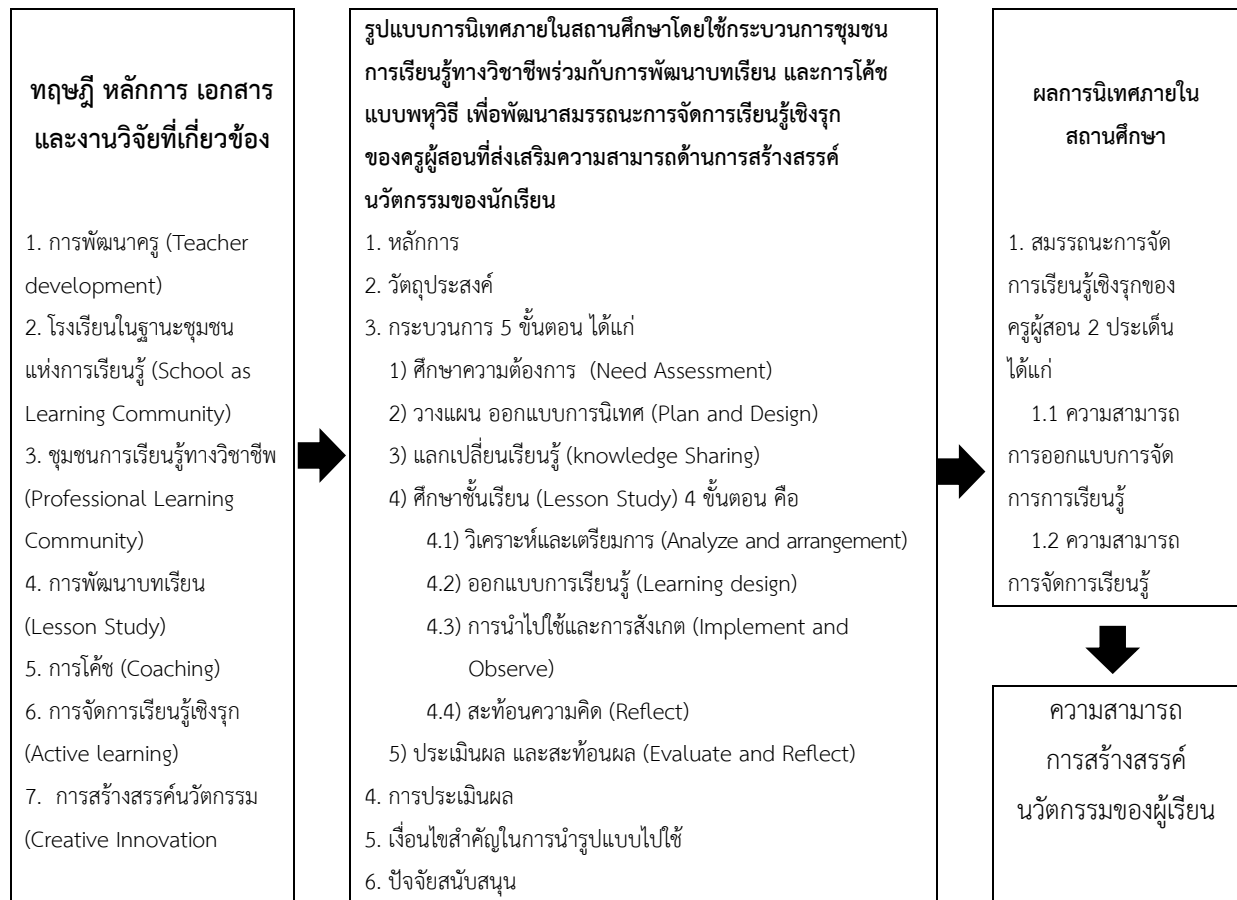
ที่ชัดเจนและวิธีการที่เป็นระบบ ซึ่งสามารถปรับใช้ได้ในระยะสั้นหรือระยะยาวขึ้นอยู่กับความต้องการของครูแต่ละบุคคล (Mullen et al., 2017)

5. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างแข็งขัน ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการสร้างสรรค์ (Prince, 2004) โดยมีกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การอภิปรายกลุ่ม การทำโครงงาน การแสดงบทบาทสมมติ และการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Johnson, Johnson, & Smith, 1998) ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ สร้างความเข้าใจในเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง และพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Bonwell & Eison, 1991)

6. การสร้างสรรค์นวัตกรรม (Creative Innovation) ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียนเป็นทักษะสำคัญในยุคปัจจุบัน ซึ่ง มาร์ต พัฒนา (2558) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาที่เน้นการสร้างกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถระบุปัญหา สร้างแนวคิด และพัฒนาต้นแบบนวัตกรรมได้อย่างเป็นระบบ รวมถึงการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการเรียนรู้จากความผิดพลาด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมได้อย่างเต็มศักยภาพ (Sawyer, 2011)

จากการศึกษาวรรณกรรมร่วมกับการวิเคราะห์บริบทของโรงเรียนบ้านช่อง พบว่า โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ทิศทางในการขับเคลื่อนและพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน คือ การส่งเสริมความสามารถให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ตามศักยภาพของตนเอง บริบทของครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างเป็นระบบ แต่ยังคงต้องพัฒนาความสามารถในการออกแบบและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถการสร้างสรรค์นวัตกรรม และจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า แนวทางในการพัฒนาครูด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การพัฒนาบทเรียน การโค้ชแบบพหุวิธี ส่งเสริมให้ครูสามารถพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมความสามารถการสร้างสรรค์นวัตกรรมได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการพัฒนาบทเรียนและการโค้ชแบบพหุวิธี เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่ส่งเสริมความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน ดำเนินการตามรูปแบบระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methodology) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558) ประกอบด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา 4 ขั้นตอน และแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และพัฒนาแบบ (Research: R₁ and Development: D₁) ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอยะหา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ที่ได้รับมอบหมายให้จัดการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ทั้งสิ้น 70 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอยะหา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ที่ได้รับมอบหมายให้จัดการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ซึ่งได้มาจากการคัดเลือกแบบอาสาสมัคร (Voluntary Selection) รวมทั้งสิ้น 54 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบวิเคราะห์เอกสาร

2.2 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และความต้องการต่อการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียน

2.3 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นของครูผู้ช่วยที่มีต่อสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.4 ประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ และ ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา

2.5 แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาประกอบด้วย การประเมิน 7 ประเด็น ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการ การวัดประเมินผล เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ ปัจจัยความสำเร็จ และแผนการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

เครื่องมือทั้ง 5 ฉบับผ่านการประเมินความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 5 คน คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของทุกประเด็น คือ 1.00

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R₁) เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โรงเรียนในฐานะชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม

2) สร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และ 2) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) สำหรับวิเคราะห์ PNI (Priority Needs Index) นำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of item objective congruence)

3) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 9 คน

4) ศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ความต้องการจำเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมโดยการวิเคราะห์ PNI (Priority Needs Index)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D₁) การออกแบบและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา (Design & Development)

1) นำข้อมูลพื้นฐานที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 (Research: R₁) มาพัฒนาเป็นร่างรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา

2) การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้น ด้วยการจัดสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion) จำนวน 7 คน เพื่อวิพากษ์ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบ

3) ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิจากการสนทนากลุ่ม แล้วนำรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้ง เพื่อตรวจสอบประเมินความสอดคล้อง เหมาะสมเชิงปริมาณ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4.2 วิเคราะห์หาคุณภาพของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) มีเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558)

ระยะที่ 2 ทดลองใช้และประเมินสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา (Research: R₂ and Development : D₂) ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากร หรือ กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทดลองใช้และหาประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านช่อง ที่ได้รับมอบหมายให้จัดการเรียนรู้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 3 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ซึ่งได้มาจากการคัดเลือกแบบอาสาสมัคร (Voluntary Selection)

2. พี่เลี้ยง/โค้ช ซึ่งเป็นครูผู้สอนโรงเรียนบ้านช่อง จำนวน 3 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากครูผู้ช่วย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 3 ห้องเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

4. ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 จำนวน 3 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา และ เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา และแผนการใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม ผลการประเมินคุณภาพโดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.79$, $SD = 0.15$) อยู่ในระดับมากที่สุด

2.2 เครื่องมือที่ใช้ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา ได้แก่ แบบประเมินความสามารถการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แบบประเมินความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และแบบประเมินความสามารถการสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียน ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of item objective congruence) มีค่าเท่ากับ 1.00

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการดังนี้

การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายใน 3 ขั้นตอน คือ 1) การเตรียมการก่อนทดลองใช้ 2) การดำเนินการทดลองใช้ และ 3) การประเมินประสิทธิผลหลังการใช้ โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังนี้

1. การเตรียมการก่อนทดลองใช้ การเตรียมการทดลองใช้รูปแบบโดยการเตรียมกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ที่ได้รับมอบหมายให้จัดการเรียนรู้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 3 คน ครูพี่เลี้ยง/โค้ช 3 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 3 ห้องเรียน

2. การชี้แจงข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในให้กับกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยชี้แจงข้อมูลสำคัญและแนะนำแนวทางการปฏิบัติให้กับกลุ่มเป้าหมาย นำรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา คู่มือการใช้การนิเทศภายในสถานศึกษา และแผนการใช้รูปแบบ โดยใช้ระยะเวลาในการทดลองจำนวน 1 ภาคเรียน โดยกำหนดแบบแผนในการใช้รูปแบบดังนี้

2.1 ศึกษาพัฒนาการความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมความสามารถการสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยใช้แบบแผน The Time-Series Design (Campbell and Stanley, 1963) สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

2.2 ศึกษาความสามารถการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว (One-Group Design) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558) สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านช่อง พี่เลี้ยง/โค้ช ซึ่งเป็นครูผู้สอนโรงเรียนบ้านช่อง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยมีตัวแปรที่ศึกษาดังนี้

- 1) ตัวแปรต้น (Initial variable) คือ รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา
- 2) ตัวแปรตาม (Dependent variable) คือ ประสิทธิภาพรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา ได้แก่ 1) ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ 3) ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และวิเคราะห์ข้อมูลความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาและประเมินคุณภาพของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา

1.1 ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการ การประเมินผล เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ และ ปัจจัยสนับสนุน กระบวนการของรูปแบบชุมชนการนิเทศภายในประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการ (Need Assessment) การประชุมวางแผน เพื่อสร้างความเข้าใจ ทบทวนบทบาทของสมาชิก และครูผู้สอน (Model Teacher) ได้เล่าหรืออธิบายความต้องการในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และให้สมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการ การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน และร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ขั้นตอนที่ 2 วางแผน ออกแบบการนิเทศ (Plan and Design) สมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ร่วมกันวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน จากข้อมูลพื้นฐาน เพื่อร่วมกันวางแผน ออกแบบการนิเทศติดตาม การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน (Model Teacher) ให้สอดคล้องตามความต้องการ

ขั้นตอนที่ 3 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (knowledge Sharing) ขั้นตอนที่ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ โค้ช/พี่เลี้ยง และครูผู้สอน ได้จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอน เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การใช้สื่อและเทคโนโลยี การวัดผลและประเมินผล ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงสอดคล้องตาม ความสนใจและตรงตามศักยภาพของผู้เรียน และเป็นขั้นตอนที่สมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะได้ ทบทวนบทบาทของตนเองในการดำเนินกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) ครูผู้สอนเปิดใจยินดีให้ครูผู้ร่วมเรียนรู้ โค้ช/พี่เลี้ยง ผู้บริหาร หรือ ผู้เชี่ยวชาญ มีส่วนร่วมในการรับฟังปัญหา และอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ สมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีส่วนร่วมในการ พัฒนบทเรียน บนพื้นฐานและความต้องการของ ครูผู้สอน ยอมรับคำแนะนำ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อกำหนดทิศทางในการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งเยี่ยม

สังเกตชั้นเรียนเพื่อสะท้อนผลการสอนของครูผู้สอนและพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน หลังจากการสังเกตการสอนของครู โดยขั้นตอนศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) ประกอบด้วยการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ ขั้น 4.1 วิเคราะห์และเตรียมการ (Analyze and arrangement) ขั้น 4.2 ออกแบบการเรียนรู้ (Learning design) ขั้น 4.3 การนำไปใช้และการสังเกต (Implement and Observe) ขั้น 4.4 สะท้อนความคิด (Reflect)

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินผล และสะท้อนผล (Evaluate and Reflect) ประชุมทบทวนกระบวนการดำเนินกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกับการสอนงานแบบพี่เลี้ยงเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน สรุปผลผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอน ร่วมอภิปรายผลที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในประเด็น “สิ่งที่ทำได้ดีอยู่แล้ว และสิ่งที่ควรพัฒนา”

1.2 ผลประเมินคุณภาพของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา เชิงคุณภาพด้วยการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group) และเชิงปริมาณจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ผลประเมินคุณภาพของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา ในภาพรวมพบว่า รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, $SD = 0.40$)

2. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน ศึกษา 2 ประเด็นดังนี้

2.1 พัฒนาการความสามารถการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน จากการประเมินความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมความสามารถการสร้างสรรค์นวัตกรรม ประกอบด้วยการประเมิน 6 ด้าน เป็นการประเมิน 4 ระดับ (rating scale) โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินตามแนวคิด บุญชม ศรีสะอาด (2545) มีผลการประเมินดังนีตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินพัฒนาการความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน

รายการประเมิน	ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2		ครั้งที่ 3		เฉลี่ย		ระดับ
	μ	SD	μ	SD	μ	SD	μ	SD	คุณภาพ
ด้านองค์ประกอบของแผนฯ	3.13	0.28	3.64	0.21	3.92	0.13	3.56	0.40	มากที่สุด
ด้านวัตถุประสงค์การเรียนรู้	3.11	0.25	3.63	0.15	3.77	0.21	3.50	0.35	มากที่สุด
ด้านเนื้อหา/สาระการเรียนรู้	3.08	0.38	3.58	0.20	3.92	0.13	3.53	0.42	มากที่สุด
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	2.80	0.36	3.31	0.09	3.77	0.40	3.29	0.48	มาก
ด้านสื่อ/แหล่งเรียนรู้	2.98	0.51	3.63	0.17	3.82	0.25	3.47	0.44	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผลฯ	3.22	0.43	3.57	0.17	3.80	0.23	3.53	0.29	มากที่สุด
ภาพรวมเฉลี่ย	3.05	0.35	3.56	0.13	3.83	0.11	3.48	0.39	มากที่สุด
ระดับคุณภาพ	มาก		มากที่สุด		มากที่สุด		มากที่สุด		

จากตารางแสดงผลการประเมินพัฒนาการความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน ที่ส่งเสริมความสามารถการสร้างสรรค์นวัตกรรม พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมครูผู้สอนมีพัฒนาการด้านความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสูงขึ้น และอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 3.48, SD = 0.39$)

2.2 พัฒนาการความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน จากการประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน ประกอบด้วย การประเมิน 4 ด้าน โดยกำหนดเกณฑ์การประเมิน ตามแนวคิด บุญชม ศรีสะอาด (2545) มีผลการประเมินดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินพัฒนาการความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน

รายการประเมิน	ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2		ครั้งที่ 3		เฉลี่ย		ระดับคุณภาพ
	μ	SD	μ	SD	μ	SD	μ	SD	
ด้านการนำเข้าสู่บทเรียน	3.13	0.17	3.43	0.12	3.70	0.24	3.42	0.29	มากที่สุด
ด้านการจัดการเรียนรู้	3.05	0.36	3.36	0.22	3.76	0.14	3.39	0.36	มากที่สุด
ด้านการสรุปกิจกรรม	3.08	0.33	3.42	0.30	3.71	0.15	3.41	0.32	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล	3.11	0.38	3.33	0.25	3.54	0.14	3.33	0.21	มากที่สุด
ภาพรวมเฉลี่ย	3.00	0.35	3.40	0.19	3.68	0.14	3.36	0.34	มากที่สุด
ระดับคุณภาพ	มากที่สุด		มากที่สุด		มากที่สุด		มากที่สุด		

จากตารางแสดงผลการประเมินพัฒนาการความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมความสามารถการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่าครูผู้สอนมีพัฒนาการด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสูงขึ้น และอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 3.36, SD = 0.34$)

3. ผลการประเมินความสามารถการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน

การประเมินความสามารถการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน ประกอบด้วย ประเด็นในการประเมิน 3 ด้าน โดยกำหนดเกณฑ์การประเมิน ตามแนวคิด วิเชียร เกตุสิงห์ (2538) มีผลการประเมินดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ		
	μ	SD	ระดับ
1. ด้านความสามารถด้านการออกแบบ	2.60	0.76	มาก
2. ด้านความสามารถในการพัฒนา	2.80	0.15	มาก
3. ด้านความสามารถในการนำเสนอ	2.73	0.28	มาก
ภาพรวมเฉลี่ย	2.73	0.14	มาก

จากผลการประเมินความสามารถการสร้างสร้งสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนที่ผ่านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจากครูผู้สอน ในภาพรวมพบว่าผู้เรียนมีความสามารถในการสร้งสรรค์นวัตกรรมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.62$, $SD = 0.19$)

การอภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา ผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, $SD = 0.40$) ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การพัฒนารูปแบบการนิเทศดังกล่าวผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การพัฒนาบทเรียนร่วมกันและการใช้การโค้ชแบบพหุวิธี อีกทั้งผู้วิจัยยังได้ศึกษากระบวนการพัฒนารูปแบบโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีการศึกษาความต้องการจำเป็น ก่อนการพัฒนารูปแบบเพื่อให้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นตรงตามความต้องการของครูผู้สอน (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558) อีกทั้งรูปแบบดังกล่าวยังส่งเสริมให้ครูผู้สอนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ร่วมกันซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดของ (Vangrieken et al., 2017) และเมื่อวิเคราะห์ในขั้นตอนของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาพบว่าผู้วิจัยได้นำแนวคิดของการพัฒนาบทเรียนร่วม ร่วมกับแนวทางการโค้ชแบบพหุวิธี ใช้เป็นแนวทางหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน ซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ ชนสิทธิ์ สิทธิสุนเนิน และคณะ (2564) กล่าวไว้ว่า พัฒนบทเรียนร่วมกันเป็นแนวทางที่ส่งเสริมให้ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญได้ร่วมกันพัฒนาบทเรียนที่มีคุณภาพและนอกจากนี้ยังมีการสะท้อนผลเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นแนวทางในการให้คำแนะนำในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างยั่งยืน

2. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการสร้งสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน ศึกษา 2 ประเด็นดังนี้

2.1 การประเมินพัฒนาการความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่ส่งเสริมความสามารถการสร้างสร้งสรรค์นวัตกรรม พบว่า มีพัฒนาการสูงขึ้น และอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นเพราะ การดำเนินการตามรูปแบบการนิเทศภายในที่พัฒนาขึ้นเป็นการส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้ร่วมกับสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถการสร้างสร้งสรรค์นวัตกรรมได้อย่างเป็นระบบ โดยในขั้นตอนที่ 4 การศึกษาชั้นเรียน เป็นขั้นตอนที่สมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้ร่วมกันออกแบบการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้เกิดการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่ออิสระทางความคิด ครูผู้สอนเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สามารถกำหนดวิธีการจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย กิจกรรมการเรียนการสอนเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันของนักเรียน ส่งเสริมความมั่นใจในตนเองและพัฒนาทักษะการสื่อสาร ทั้งในการนิเทศการจัดการเรียนการสอนผู้วิจัยได้ใช้หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ร่วมกับการพัฒนาบทเรียน (Lesson Study) และการโค้ชแบบพหุวิธี (Multiple Coaching) เป็น

กลไกสำคัญในการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558) โดยกระบวนการ PLC ช่วยส่งเสริมให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีและร่วมกันแก้ปัญหา (Vangrieken et al., 2017) Lesson Study ช่วยให้ครูได้ไตร่ตรองและปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (Fernandez, 2002) และการโค้ชแบบพหุวิธีช่วยให้ครูได้รับการสนับสนุนและคำแนะนำที่เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละบุคคล

2.2 การประเมินพัฒนาการความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมความสามารถ การสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่าครูผู้สอนมีพัฒนาการด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสูงขึ้น และอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการบูรณาการหลักการ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน การโค้ชแบบพหุวิธี ซึ่งหลักการแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวสอดคล้องโดยตรงกับการพัฒนาครูผู้สอน สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของรูปแบบในการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกของครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (Timperley, Wilson, Barrar, & Fung, 2007) อีกทั้งในการดำเนินการนิเทศภายในตามกระบวนการดังกล่าว ส่งเสริมให้ครูทำงานร่วมกันในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำองค์ความรู้ไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (Stoll, Bolam, McMahon, Wallace, & Thomas, 2006) นอกจากนี้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันยังช่วยครูได้ไตร่ตรองและปรับปรุงแผนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Hiebert, Gallimore, & Stigler (2002) กล่าวไว้ว่า การโค้ชแบบพหุวิธีช่วยให้ครูได้รับการสนับสนุนและคำแนะนำที่ตรงกับความต้องการของตนเอง ซึ่งส่งผลให้ครูมีความมั่นใจและกล้าที่จะทดลองแนวทางการสอนใหม่ ๆ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม

3. การประเมินความสามารถการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนที่ผ่านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจากครูผู้สอน ในภาพรวมพบว่าผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ผ่านกระบวนการนิเทศภายในของสถานศึกษาที่มีการบูรณาการแนวทางในการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบจึงทำให้ครูผู้สอนสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถการสร้างสรรค์นวัตกรรมได้อย่างเป็นระบบ จากผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องตามแนวคิดของ Prince (2004) กล่าวไว้ว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะและความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมได้ลงมือปฏิบัติ และเป็นเจ้าของการเรียนรู้ร่วมกัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Hmelo-Silver, Duncan, & Chinn (2007) กล่าวไว้ว่ากิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ได้นำองค์ความรู้มาใช้แก้ปัญหา และคิดสร้างสรรค์ จะช่วยให้ผู้เรียน เกิดความคิดสร้างสรรค์ และสามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ นอกจากนี้การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการเสริมกำลังใจเชิงบวก เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Sawyer (2011) กล่าวว่าการที่ผู้เรียนได้

ทำงานร่วมกัน รับฟังความคิดเห็น สะท้อนผลการปฏิบัติที่หลากหลาย และได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมชั้นเรียนและครูผู้สอนจะช่วยนักเรียนมีความมั่นใจในการลองทำสิ่งใหม่ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ได้ตามช่วงวัยของผู้เรียน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ร่วมกับการพัฒนาบทเรียนและการโค้ชแบบพหุวิธี เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูผู้สอน ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน ทดลองใช้รูปแบบ วิเคราะห์และศึกษา ประสิทธิภาพที่เกิดจากการใช้รูปแบบพบว่า การนิเทศภายในด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ร่วมกับการพัฒนาบทเรียนและการโค้ชแบบพหุวิธี โดยการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ เครือข่ายทางการศึกษา และครูผู้สอน โดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วม การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล การให้คำปรึกษา การใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ ครูผู้สอนสามารถออกแบบและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนโดยตรงได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งสามารถสรุปความสัมพันธ์ของกระบวนการพัฒนาครูได้ดังภาพ

ภาพที่ 2 สรุปองค์ความรู้ใหม่

สรุป

งานวิจัยเรื่อง ผลการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการพัฒนาบทเรียน และการโค้ชแบบพหุวิธี เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูผู้สอน ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาและประเมิน คุณภาพ และทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา ศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของ ครูผู้สอนและศึกษาความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน ซึ่งการวิจัยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทดลองได้แก่ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านช่อง จำนวน 3 คน ครูพี่เลี้ยง/ ผู้โค้ช จำนวน 3 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษา และนักเรียนโรงเรียนบ้านช่อง จำนวน 3 ห้องเรียน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศภายในที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการ การวัดและประเมินผล เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ และปัจจัยความสำเร็จ ซึ่งเป็นกระบวนการนิเทศภายในที่เน้นการใช้ชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน การโค้ชแบบพหุวิธี เป็นแนวทางในการดำเนินการนิเทศ ประสิทธิภาพของรูปแบบพบว่าครูผู้สอนมีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ในระดับมากที่สุด และนักเรียน มีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการนำรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ร่วมกับการพัฒนาบทเรียน และการโค้ชแบบพหุวิธี เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน ควรศึกษาคู่่มือการใช้รูปแบบ แผนการใช้ รูปแบบ ทบทวนบทบาทผู้ที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจนในทุกขั้นตอนเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาในรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการพัฒนาบทเรียน และการโค้ชแบบพหุวิธี เพื่อพัฒนา สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน ส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนในด้านอื่น เช่น สมรรถนะการใช้ เทคโนโลยี ด้านการคิดสร้างสรรค์หรือความสามารถด้านการคิดเชิงออกแบบ

2.2 ควรมีการพัฒนาในรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะหรือความสามารถ ของครูผู้สอนในด้านอื่นเช่น การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี การผลิตสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ สมรรถนะการใช้ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2562 (ฉบับที่ 4). บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- _____. (2566). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2568 ออนไลน์: <https://moe360.blog/2023/12/06/p55122/>
- _____. (2564). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชนสิทธิ์ สิทธิ์สูงเนิน และคณะ. (2564). ผลการใช้รูปแบบการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนตามแนวคิด GPAS 5 steps เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0 ระดับชั้นประถมศึกษา. วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร, 11(1), 22-35.
- ทิตินา แคมมณี. (2564). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภาพร วรเนตรสุตาพิทย์. (2564). การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) จากการศึกษาชั้นเรียน. วารสารวิชาการและวิจัยมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 11(1), 347-358.
- พรรณอร อุซุภาพ. (2561). การศึกษาและวิชาชีพครู. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ เพีย ยินดีสุข. (2560). การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2562). สร้างนวัตกรรมบนฐานการวิจัย PLC & Logbook. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรนันท์ ไททยะสิน. (2562). “เปลี่ยน” ผู้เรียนเป็นนวัตกรรมนวัตกรรมใหม่ของการเรียนการสอนในยุคการศึกษา 4.0. วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ECT Journal, 17(1).
- มารุต พัฒนาผล. (2558). การพัฒนานวัตกรรม: แนวคิดเชิงระบบ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โรงเรียนบ้านช่อง. (2567). รายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report: SAR) ปีการศึกษา 2566. โรงเรียนบ้านช่อง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน.
- วัชรรา เล่าเรียนดี, ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์. (2560). กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาความคิดและยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับวันนี้ 21. เพชรเกษม พรินต์ติ้ง.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2558). การโค้ชเพื่อการรู้คิด (พิมพ์ครั้งที่ 5). บริษัท จรัสสินทวงศ์การพิมพ์ จำกัด.
- _____. (2562). การพัฒนาทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรม. ศูนย์ผู้นำพัฒนานวัตกรรมหลักสูตรการเรียนรู้.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย: เรื่องง่ายๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้ ข่าวสารวิจัยการศึกษา, สำนักสารสนเทศทางการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 14(3), 8 – 11.

- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580. สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2567). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูเชิงพื้นที่. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์. (2560). 11 คุณลักษณะของคนไทย 4.0 ที่ต้องปฏิรูปจะช่วยให้ Thailand 4.0 เป็นความจริง. <https://mgronline.com/daily/detail/9600000000600>
- Bonwell, C. C., & Eison, J. A. (1991). *Active learning: Creating excitement in the classroom*. ASHE-ERIC Higher Education Report No. 1. Washington, DC: The George Washington University, School of Education and Human Development.
- Campbell DT, Stanley JC (1963). *Experimental and quasi-experimental designs for research*. Chicago: Rand McNally & Company.
- Fernandez, C. (2002). Learning from lesson study: *What Japanese teachers know about mathematics teaching*. *Educational Researcher*, 31(8), 28-34. Hargreaves & Fullan, 2012.
- Ganser, T. (2000). *An ambitious vision of professional development for teachers*. NASSP Bulletin. 84(618), 6-12.
- Hiebert, J., Gallimore, R. and Stigler, J. (2002) A Knowledge Base for the Teaching Profession: What Would It Look Like and How Can We Get One? *Educational Researcher*, 31, 3-15.
- Hmelo-Silver, C. E., Duncan, R. G., & Chinn, C. A. (2007). Scaffolding and achievement in problem-based learning: A response to Kirschner, Sweller, and Clark (2006). *Educational Psychologist*, 42(2), 99-107.
- Johnson, D. W., Johnson, R. T., & Smith, K. A. (1998). *Active learning: Cooperation in the college classroom*. Interaction Book Company.
- Knight, J. (2007). *Instructional coaching : A partnership approach to improving instruction*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Mills College. (2022). About Lesson Study <https://lessonresearch.net/about-lesson-study/what-is-lesson-study-2/>
- Mullen, P. R., Blount, A. J., Lambie, G. W., & Chae, N. (2017). *School Counselors' Perceived Stress, Burnout, and Job Satisfaction*. *Professional School Counseling*, 21.
- Phillips-Jones, L. (2004). *Mentoring in a box*. Pfeiffer.
- Prince, M. (2004). Does active learning work? A review of the research. *Journal of Engineering Education*, 93(3), 223-231.

- R. DuFour. (2008). What is a "professional learning community"? *Educational leadership*, 61(8), 6 -11.
<https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=1818223>
- Sawyer, R. K. (2011). *Explaining creativity: The science of human innovation*. Oxford University Press. Stoll, Bolam, McMahon, Wallace, & Thomas, 2006
- Timperley, H., Wilson, A., Barrar, H., & Fung, I. (2007). *Teacher professional learning and development: Best evidence synthesis iteration [BES]*. Ministry of Education.
- Vangrieken, K., Dochy, F., Raes, A., & Kyndt, E. (2017). Teacher professional development: The role of peer collaboration, coaching, and feedback. *Teaching and Teacher Education*, 61, 130-141.
- Wasył Cajkler, and et al. (2014). Lesson study as a vehicle for collaborative teacher learning in a secondary school. *Professional Development in Education*, 40(4), 511-529